

STORTINGET

Innst. 507 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Dokument 8:203 S (2024–2025)

Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad, Erlend Wiborg og Johan Aas om styrking av vekteres strafferettslige vern

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige lovendringsforslag for å sikre at vektere som yrkesgruppe er strafferettslig vernet etter straffeloven § 265 og § 286.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen har gitt sin vurdering av representantforslaget i brev av 29. april 2025. Brevet følger vedlagt denne innstillingen.

Sakens dokumenter er tilgjengelig på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ragnhild Male Hartviksen, Odd

Harald Hovland og Marte Eide Klovning, fra Høyre, Ingunn Foss og Guro Angell Gimse, fra Senterpartiet, Toralf Heimdal og Else Marie Rødby, fra Fremskrittspartiet, Tor André Johnsen og lederen Helge André Njåstad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, og fra Venstre, Ingvild Wettrhus Thorsvik, viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad, Erlend Wiborg og Johan Aas om styrking av vekternes vern, og til departementets vurdering i brev av 29. april 2025.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at vekterne har en viktig rolle i opprettholdelsen av flere viktige samfunnsfunksjoner i Norge. De har blant annet en funksjon hvor de ivaretar sikkerheten til eiendom og mennesker. Komiteen er også enig med forslagsstillerne i at vekterne i mange tilfeller representerer førstelinjen av beskyttelse, og som en konsekvens av det vil vekterne utsettes for risikofylte og farlige situasjoner gjennom sitt arbeid. Det vil særlig være trusler og voldslovbrudd som vekterne vil oppleve i sin arbeidshverdag.

Komiteen viser til at forslagsstillerne på denne bakgrunn tar til orde for at det er nødvendig å styrke vekternes strafferettslige vern gjennom en særlig beskyttelse i form av et sterkere strafferettslig vern mot vold og trusler.

Komiteen viser til at straffeloven har bestemmelser som gir enkelte yrkesgrupper et særskilt strafferettslig vern. Dette er straffeloven § 265 (vern mot trusler) og straffeloven § 286 (vern mot vold). Bestemmelsene verner helse- og redningspersonell, de som arbeider med offentlig transport, og personer med ansvar for opplæring i grunnskolen og videregående skole.

Komiteen viser til at forslagsstillerne mener at vekterne også bør inkluderes blant de yrkesgruppene som har et særskilt strafferettslig vern etter de nevnte bestemmelsene.

Komiteen peker også på departementets vurdering av forslaget og fremhever at statsråden ikke avviser at det kan være grunn til å se nærmere på bestemmelsene på nytt, og at det kan vurderes særlig om vektere bør være omfattet. Komiteen viser videre til statsrådets syn om at det kan være vanskelig å trekke en hensiktsmessig grense for hvilke konkrete yrkesgrupper som bør omfattes av et slikt særskilt strafferettslig vern, og viser til statsrådets vurdering om at det kan være mer hensiktsmessig å utforme bestemmelsene slik at de mer generelt verner yrkesutøvelse som er særlig utsatt for vold og trusler på jobb, heller enn en avgrenset oppregning av nærmere bestemte yrkesgrupper.

Videre merker komiteen seg at statsråden er av den oppfatning at Stortinget ikke bør konkludere med at straffeloven §§ 265 og 286 bør endres før slike spørsmål er blitt nærmere utredet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, vil påpeke at det å utsettes for vold på arbeidsplassen ikke bare representerer et problem for den enkelte arbeidstaker, men det er også et arbeidsmiljøproblem som angår hele virksomheten og samfunnet for øvrig. Flertallet deler forslagsstillerens bekymring for at vekterne er en utsatt yrkesgruppe med risiko for å oppleve truende situasjoner og vold i utøvelsen av yrket. Selv om straffelovens alminnelige bestemmelser om kroppskrenkelser, kroppsskader og trusler gjør slike forhold straffbare i dag, jf. §§ 271, 273 og 263, er det grunn til å vurdere om også vekterne har behov for et sterkere vern enn etter gjeldende rett og at det kan virke forebyggende. Hvorvidt dette bør sikres gjennom å inkludere vekterne og eventuelt flere yrkesgrupper i straffeloven §§ 265 og 286, er et spørsmål som bør utredes nærmere.

Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere helhetlig hvorvidt vektere og andre yrkesgrupper bør omfattes av det særlige strafferettslige vernet i straffeloven §§ 265 og 286 eller om det bør innføres et generelt sterkere vern av yrkesutøvere med særlig risiko for å utsettes for trusler, vold og kroppskrenkelser i forbindelse med utøvelse av yrket.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at det er mange yrkesgrupper som ikke er omfattet av straffeloven §§ 265 og 286, selv om arbeidsoppgavene de utfører kan innebære utstrakt personkontakt og kan utsette yrkesutøveren for mulige krenkelser. Disse medlemmer

viser til at det foruten vektere kan gjelde for eksempel ansatte i skolen som ikke har ansvar for opplæring, butikkansatte, dørvakter og trafikkbetjenter.

Disse medlemmer viser til statsrådets svarbrev hvor det ikke avvises at det kan være grunn til å se nærmere på bestemmelsene på nytt, og at det kan vurderes særlig om vektere bør være omfattet. Disse medlemmer viser videre til statsrådets svarbrev og er enige i at det kan være vanskelig å trekke en hensiktsmessig grense for hvilke konkrete yrkesgrupper som bør omfattes av et slikt særskilt strafferettslig vern. Disse medlemmer er enige i at det i lys av dette, for eksempel kan vurderes som mer hensiktsmessig å utforme bestemmelsene slik at de mer generelt verner yrkesutøvelse som er særlig utsatt for vold og trusler på jobb, heller enn en avgrenset oppregning av nærmere bestemte yrkesgrupper. Disse medlemmer mener at slike spørsmål bør utredes før man konkluderer med at straffeloven §§ 265 og 286 bør endres.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at vektere har en viktig rolle i opprettholdelsen av flere viktige samfunnsfunksjoner i Norge. De fyller ofte en rolle der de ivaretar sikkerheten til mennesker og eiendom. Disse medlemmer peker på at vekterne derfor i mange tilfeller representerer førstelinjen av beskyttelse, og som en konsekvens av det vil vekterne utsettes for risikofylte og farlige situasjoner gjennom sitt arbeid. Det vil særlig være trusler og voldslovbrudd som vekterne vil oppleve i sin arbeidshverdag.

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at det er nødvendig å styrke vekternes strafferettslige vern. Det er, slik disse medlemmer ser det, naturlig at en yrkesgruppe som utfører de oppgavene som vekterne gjør i dag, gis en særlig beskyttelse av samfunnet i form av et sterkt strafferettslig vern mot vold og trusler.

Disse medlemmer viser til at straffeloven har bestemmelser som gir enkelte yrkesgrupper et særskilt strafferettslig vern. Disse medlemmer viser herunder til at straffeloven § 265 (vern mot trusler) og straffeloven § 286 (vern mot vold) gir et særlig strafferettslig vern for helse- og redningspersonell, de som arbeider med offentlig transport, og personer med ansvar for opplæring i grunnskolen og videregående skole.

Disse medlemmer mener det er naturlig at vekterne også inkluderes blant de yrkesgruppene som har et særskilt strafferettslig vern etter de nevnte bestemmelsene. Dette da disse medlemmer mener det vil reflektere den utsatte posisjonen vekterne ofte vil ha som en følge av de samfunnsnyttige oppgavene de utfører.

Disse medlemmer merker seg statsrådets argumentasjon mot vedtakelse av representantforslaget, jf. svarbrevet av 29. april 2025. Det fremholdes her at

andre yrkesgrupper enn vektere muligens også bør gis et særskilt strafferettslig vern, at det kan være vanskelig å trekke en hensiktsmessig grense for hvilke konkrete yrkesgrupper som bør omfattes av et slikt særskilt strafferettslig vern, og at det dermed kan være grunn til å vurdere hele utformingen av bestemmelsene for det særskilte strafferettslige vernet. Disse medlemmer kan ikke se at dette er et viktig argument mot å vedta det foreliggende representantforslaget. Slik disse medlemmer ser det, kan disse innvendingene følges opp ved en senere lovrevisjon som eventuelt endrer utformingen av det særskilte strafferettslige vernet for enkelte yrkesgrupper, uten at det er ensbetydende med at vekterne i tidsperioden frem til et slikt lovforslag foreligger, ikke skal vernes etter bestemmelsene i straffeloven §§ 265 og 286.

Disse medlemmer fremmer på bakgrunn av ovennevnte, følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige lovendringsforslag for å sikre at vektere som yrkesgruppe er strafferettslig vernet etter straffeloven §§ 265 og 286.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er helt tydelige på at arbeidsfolk skal være trygge på jobb og viser til at partiets landsmøte i april 2025 programfestet å innføre regler som sikrer at yrkesgrupper som er særlig utsatt for vold og trusler på jobb, gis et bedre vern.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre er opptatt av at alle som har en jobb som er særlig utsatt for vold og trusler må få et styrket strafferettslig vern. Disse medlemmer viser til at justisministeren ikke avviser at det kan være grunn til å se nærmere på bestemmelsene i straffeloven §§ 265 og 286 på nytt, og at det kan vurderes særlig om vektere bør være omfattet.

Disse medlemmer viser også til at justisministeren samtidig peker på at det kan være vanskelig å trekke en hensiktsmessig grense for hvilke konkrete yrkesgrupper som bør omfattes av et slikt særskilt strafferettslig vern. I lys av dette foreslås det at det kan vurderes som mer hensiktsmessig å utforme bestemmelsene slik at de mer generelt verner yrkesutøvelse som er særlig utsatt for vold og trusler på jobb, heller enn en av-

grenset oppregning av nærmere bestemte yrkesgrupper.

På bakgrunn av dette vil disse medlemmer fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede et særskilt strafferettslig vern for yrkesutøvelse som er særlig utsatt for vold og trusler på jobb, og foreslå endringer av straffeloven §§ 265 og 286.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige lovendringsforslag for å sikre at vektere som yrkesgruppe er strafferettslig vernet etter straffeloven §§ 265 og 286.

Forslag fra Høyre og Venstre:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utrede et særskilt strafferettslig vern for yrkesutøvelse som er særlig utsatt for vold og trusler på jobb, og foreslå endringer av straffeloven §§ 265 og 286.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber regjeringen vurdere helhetlig hvorvidt vektere og andre yrkesgrupper bør omfattes av det særlige strafferettslige vernet i straffeloven §§ 265 og 286 eller om det bør innføres et generelt sterkere vern av yrkesutøvere med særlig risiko for å utsettes for trusler, vold og kroppskrenkelser i forbindelse med utøvelse av yrket.

Oslo, i justiskomiteen, den 27. mai 2025

Helge André Njåstad

leder

Guro Angell Gimse

ordfører

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Justiskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
25/2634 VWL

Dato
29.04.2025

Statsrådens uttalelse - Dokument 8:203 S (2024-2025) - Representantforslag om styrking av vekteres strafferettslige vern

Jeg viser til brev 10. april 2025, hvor justiskomiteen ber om departementets uttalelse til ovennevnte representantforslag.

Arbeiderparti-regjeringen er helt tydelige på at arbeidsfolk skal være trygge på jobb. På landsmøtet i april i år programfestet derfor Arbeiderpartiet at partiet vil innføre regler som sikrer at yrkesgrupper som er særlig utsatt for vold og trusler på jobb, gis et bedre vern.

Det er samtidig viktig for meg å understreke at kroppskrenkelser, kroppsskader og trusler er straffbart i dag etter straffeloven §§ 271, 273 og 263. Bestemmelsene verner alle personer og yrkesgrupper. Det kan i tillegg anses straffeskjerpende dersom vold og trusler er rettet mot yrkesutøvere som er særlig utsatt for dette på jobb. Allerede i dag skal dermed straffereaksjonen for slike krenkelser gjenspeile alvoret i dem.

Videre vil jeg peke på at det viktigste grepet for å sikre et effektivt og reelt strafferettslig vern for vektere og andre yrkesgrupper som er særlig utsatt for vold og trusler på jobb, er at slike saker blir anmeldt og etterforsket og at det blir tatt ut tiltale når det er grunnlag for dette. Under denne regjeringen har politiets budsjett blitt økt vesentlig, noe som har muliggjort en styrking av politiets innsats på straffesaksområdet. Det er også bevilget varige midler på 80 millioner fra og med 2024 til et etterforskningsløft og styrket påtalearbeid. 43 av disse millionene er avsatt til styrket fagledelse fra Den høyere påtalemyndighet. Dette er viktig for å bedre kvaliteten og effektiviteten i politiets straffesaksarbeidet.

Som det pekes på i representantforslaget, har vi enkelte bestemmelser i straffeloven som oppstiller et særskilt straffansvar for vold og trusler mot visse yrkesgrupper. Dette er bestemmelser som kommer i tillegg til alminnelige bestemmelsene nevnt ovenfor, og som er ment å markere et vern av noen interesser utover den personlige integriteten til den fornærmede. For eksempel rammes vold og trusler mot personer som utøver offentlig myndighet på vegne av stat eller kommune, av straffeloven § 155. I straffeloven §§ 265 og 286 har vi også bestemmelser som særskilt rammer vold eller trusler mot enkelte spesielt utsatte yrkesgrupper. Bestemmelsene omfatter i dag helsepersonell, brann- og redningspersonell, personer som forestår allment tilgjengelig persontransport og personer med ansvar for opplæring i skolen. Bakgrunnen for at akkurat disse gruppene er gitt et særskilt strafferettslig vern, er at de tidligere – dersom de var offentlig ansatte – ble regnet som offentlige tjenestemenn etter straffeloven 1902 og vernet på lik linje med personer som utøver offentlig myndighet, se Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) punkt 5.9 side 146.

Det er mange yrkesgrupper som ikke er omfattet av straffeloven §§ 265 og 286, selv om arbeidsoppgavene de utfører kan innebære utstrakt personkontakt og utsette yrkesutøveren for mulige krenkelser. Foruten vektere gjelder dette for eksempel ansatte i skolen som ikke har ansvar for opplæring, butikkansatte, dørvakter og trafikkbetjenter. Fra tid til annen kommer det derfor opp spørsmål om utvidelser av straffebestemmelsene om vold og trusler mot enkelte yrkesgrupper som ikke er offentlige tjenestepersoner. I 2020 ble bestemmelsene endret slik at brann- og redningspersonell ble omfattet. Jeg avviser ikke at det kan være grunn til å se nærmere på bestemmelsene på nytt, og at det kan vurderes særlig om vektere bør være omfattet.

Samtidig kan det være vanskelig å trekke en hensiktsmessig grense for hvilke konkrete yrkesgrupper som bør omfattes av et slikt særskilt strafferettslig vern. I lys av dette, kan det eksempelvis vurderes mer hensiktsmessig å utforme bestemmelsene slik at de mer generelt verner yrkesutøvelse som er særlig utsatt for vold og trusler på jobb, heller enn en avgrenset oppregning av nærmere bestemte yrkesgrupper. Etter mitt syn bør Stortinget ikke konkludere med at straffeloven §§ 265 og 286 bør endres før slike spørsmål har blitt nærmere utredet

På denne bakgrunnen bør representantforslaget etter mitt syn ikke vedtas.

Med hilsen

Astri Aas-Hansen

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

